

Cătălina PANAITESCU

București

Pe drumul competiției în teatrul pentru copii

Festivalul Internațional de Teatru pentru Copii „O sută, o mie, un milion de povești” (FITC) a ajuns la cea de-a doua ediție! anunțau megafoanele din Piața Amzei. Desfășurat între 7–14 octombrie, principalii organizatori de anul acesta au fost Teatrul „Ion Creangă”, Primăria Municipiului București și canalul Cultural al Televiziunii Naționale.

Dacă s-ar face un studiu de fezabilitate al festivalurilor din țară, rezultatele ar dovedi că, în prezent, spectacolul pentru copii este un gen ce atrage publicul care dorește și este dispus să scoată câțiva bănuți din buzunar pentru un bilet la teatru. Ideea organizării unui festival *internațional* de teatru pentru copii, care propune o deschidere către scenele românești și europene, este cu atât mai lăudabilă. Copii și părinți, critici, practicieni și profesioniști ai teatrului au posibilitatea de a se bucura de o varietate de povești, istorii arhicunoscute sau gaguri improvizate și de

Scenă din *Ușa* – doi clovni cu probleme

a compara ce se întâmplă pe plan național și european la nivelul acestui tip de spectacol. Este ceea ce Patrice Pavis numea, în termeni englezești, un „*check-up*” esențial pentru sănătatea teatrului.

În luptă cu *Ta-Ga-Ta* și *Ușa – Doi clovni cu probleme* sunt două spectacole reprezentative în acest sens. Primul, producție a Teatrului Excelsior – o tentativă de *musical* pentru copii, construit în jurul unui aparat generator de liniște, denumit *gedelin*, și inventatorii săi. De partea cealaltă sunt „generatorii de zgomot” – *Tămbălău*, *Gălăgie* și *Tapaj*, iar întebarea este care dintre cele două tabere trebuie să învingă. O poveste închipuită și redată simplist, cu muzică și versuri fără ritm și rimă, cu costume, decoruri și efecte scenice făcute parcă să ilustreze reușitele tehnologiei epocii de aur, demult trecută pentru vremurile în care ne aflăm. Până și copiii, cu generozitatea lor extraordinară, păreau plictisiți, uitând uneori să pactizeze cu vreuna dintre tabere. De ce o trupă care tocmai își inaugurează propriul spațiu scenic vine cu o propunere așa de învechită, subestimând inteligența și imaginația celor mai tineri spectatori?

În *Ușa – Doi clovni cu probleme*, avem un lanț de situații generatoare, de data acesta, de întrebări, de căutări, de încercări care, nici ele nu aduc o rezolvare definitivă. Cum s-ar putea altfel? O producție care explorează cu mijloace minimaliste – o ușă plină de surprize, un lighean care se transformă în ocean, radio-detectorul care salvează situațiile aparent fără ieșire – și pătrunde în universul copilăriei cu haz, ironie și farmec actoricesc. În ciuda faptului că spectacolul s-a jucat în limba engleză, cei doi clovni finlandezi au stabilit o relație adevărată cu publicul, deopotrivă adulți și copiii, folosind cu imaginație scena și sala laolaltă. Într-o condiție fizică de excepție, actorii făceau tot soiul de acrobații, cum ar fi să sari în cap de la trei metri ca totul să pară o joacă teribilă, dar firească. Pentru inventivitatea de care au dat dovadă, căldura, franchețea și naturalețea cu care au dezvoltat întregul parcurs scenic, nu este de mirare că producția a fost răsplătită cu Premiul special al juriului.

Fântâna vrăjită de Joe Brennan, producție An Grinan Theatre, Irlanda, a fost un spectacol care promitea întâlniri cu creaturi nemaivăzute, uriași, puști neascultători și vrăjitoare rele – conform programului: „toate ingredientele necesare pentru a ține copiii lipiți de scaune”. Pe parcursul spectacolului însă am descoperit actori care mimau actoria, o regie inconsecventă unde, chiar dacă erai vorbitor fluent de limbă engleză, abia reușeai să ții firul poveștii, și un decor banal făcut parcă să umple scena și nu să contribuie la valoarea ei. La polul opus se află *Turandot* – Teatrul de Copii și Tineret Constanța – un spectacol poetic, unde vorbele aveau aceeași greutate ca și efectele vizuale create de scenaristul, regizorul și scenograful McRanin. Deși avem de-a face cu un mit clasic, arhicunoscut, spectacolul constănțean pune accentul pe parcursul devenirii lui Turandot, cum și de ce s-a transformat această ființă nemiloasă într-una blândă și iubitoare, care se căiește și decide să își continue viața alături de Calif. Un spectacol construit cu inteligență și umor, în care se cântă și dansează; decor și costume care aduc un plus de culoare și efect; o producție complexă creată de o echipă care și-a propus să provoace artistic și spiritual.

La FITC am reușit să văd un număr de spectacole, ce-i drept într-un program de o varietate redusă în comparație cu alte festivaluri internaționale de gen din lume. Anul acesta, la Edinburgh, la Secțiunea teatru pentru copii au fost invitate 70 de trupe internaționale, fiecare cu câte două–trei spectacole care se jucau în fiecare zi, pe o durată care varia de la una la patru săptămâni, în funcție de bugetul companiilor. Ca atare, pe lângă factorul diversitate, care este o condiție *sine qua non* pentru o manifestare cu caracter internațional, se programau cât mai multe reprezentații pe zi, astfel încât să se permită accesul unui public cât mai numeros. FITC este o inițiativă extraordinară pentru București în condițiile în care publicul reacționează pozitiv la propunerile sale. Însă este nevoie de mai mult pentru ca manifestarea să se înscrie în circuitul festivalurilor internaționale de teatru pentru copii din lume, să devină competitivă cel puțin la nivel european, ca astfel companiile de gen să fie interesate să vină și să joace la București. Toate acestea nu sunt ușor de realizat, însă cu dorința, pasiunea și tenacitatea românului, sunt convinsă că, în timp, lucrurile se vor îndrepta spre drumul concurenței reale și se va depăși faza de tentativă în care Festivalul se află în prezent.